

Høringsnotat

Forslag til lov om informasjonstilgang m.m. for utvalg som skal undersøke saker om overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020

1 Innledning

Regjeringen vil sette ned et utvalg som skal gjennomgå og vurdere statsforvalternes (den gang fylkesmennenes), Statens helsetilsyns og Statens helsepersonellnemnds saksbehandling i saker som gjelder overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020. Utvalget opprettes i kjølvannet av den såkalte Varhaug-saken. Utvalget skal også se hen til denne saken, og vurdere om det er læringspunkter å finne der. I tillegg skal utvalget vurdere og peke på eventuelle svakheter i dagens regelverk, og ev. foreslå lovendringer.

For å sikre utvalget tilgang til nødvendig informasjon m.m. foreslår Helse- og omsorgsdepartementet i dette høringsnotatet en lov om tilgang til taushetsbelagte opplysninger, behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen, opplysningsplikt, taushetsplikt mv.

2 Oppnevning av utvalg

2.1 Innledning

Det er rettet et kritisk søkelys på myndighetenes håndtering av saker som gjelder overgrep mot pasienter begått av helsepersonell, særlig psykiatere og psykologer. VG har gjort et omfattende kartleggingsarbeid og så langt trukket frem en sak mot tidligere psykolog Sverre Varhaug. Varhaug forgrep seg på flere pasienter over en periode på tre tiår og påførte dem stor, til dels ubotelig skade. Dette har også skjedd etter at han ble fradømt sin autorisasjon.

Varhaugsaken er en svært alvorlig sak der det samlede system har kommet til kort når det gjelder å forebygge, reagere, gripe inn og forhindre videre skadelig atferd fra et helsepersonell og senere etter at helsepersonellet var fratatt sin autorisasjon. Med det samlede system menes helsetjenesten der vedkommende arbeidet, tilsynsmyndighetene og politi- og påtalemyndighetene.

For å sikre at tilsynssaker om overgrep mot pasienter behandles forsvarlig i dag og i tiden som kommer, oppnevnes et utvalg som skal gjøre en gjennomgang av statsforvalternes, Statens helsetilsyns og Statens helsepersonellnemnds saksbehandling av slike saker i perioden 2010 til 2020.

Utvalget bør ha medlemmer med relevant fagkompetanse, inkludert helsefaglig og juridisk kompetanse, i tillegg til pasient- og brukerrepresentanter.

2.2 Mandat

Utvalgets mandat bør omfatte en gjennomgang og vurdering av statsforvalternes (den gang fylkesmennenes), Statens helsetilsyns og Statens helsepersonellnemnds saksbehandling i saker som gjelder overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020. Vurderingen bør skje mot det aktuelle lovverk i denne perioden.

Sakskomplekset berører både Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområder. Den ønskede gjennomgangen bør primært omfatte Helse-

og omsorgsdepartementets ansvarsområde, men utvalget bør også se på grenseflaten mot Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde.

Utvalget bør også gå gjennom Varhaugsaken for å se hvilke lærdommer som kan trekkes fra denne saken når det gjelder dagens praksis. Denne gjennomgangen skal omfatte kontakt med ofre som er villige til å uttale seg.

Utvalget bør i tillegg til å vurdere tilsynsmyndighetenes saksbehandling peke på eventuelle svakheter i dagens regelverk. Særlig bør det vurderes om pasienter som er behandlet av helsepersonell som har begått overgrep, bør kontaktes både som ledd i tilsynet og for å hindre at overgrepene fortsetter. Lovgrunnlaget for slik kontakt bør vurderes. Utvalget bør også vurdere hvordan helsepersonell som mister sin autorisasjon bør følges opp.

Departementet vil også be utvalget utarbeides forslag til eventuelle lovendringer.

3 Gjeldende rett

3.1 Innledning

Utvalg oppnevnt av det offentlige er forvaltningsorganer slik at forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven gjelder for deres arbeid.

Et offentlig utvalg kan ikke pålegge noen å gi forklaring. Den alminnelige organisasjons- og instruksjonsmyndigheten gir departementet som oppnevner utvalget adgang til å bestemme at utvalget kan kreve opplysninger av organer og tjenestemenn som hører under departementets instruksjonsmyndighet. Men dersom vedkommende er underlagt lov- eller forskriftsbestemt taushetsplikt, kan departementet ikke gjøre unntak fra denne gjennom instruks.

Utvalget vil også i sitt arbeid måtte håndtere en stor mengde personopplysninger, blant annet helseopplysninger.

Nedenfor gis en kort beskrivelse av relevante lovbestemmelser om taushetsplikt, behandling av personopplysninger m.m.

3.2 Forvaltningsloven

Forvaltningslovens regler kommer til anvendelse for offentlige oppnevnte utvalg, inkludert lovens alminnelige regler om taushetsplikt. Det innebærer at alle som utfører arbeid for utvalget plikter å bevare taushet når de gjennom sitt arbeid mottar opplysninger om «noens personlige forhold» jf. forvaltningsloven § 13 første ledd. Helseopplysninger knyttet til konkrete person vil falle klart innenfor hva som regnes som noens personlige forhold etter denne bestemmelsen.

Taushetsplikten som offentlige tjenestemenn blir pålagt gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet. Det fremgår av § 13 tredje ledd første punktum. Regelen er nødvendig for å sikre at taushetspliktsreglene skal kunne realisere sitt formål.

I forvaltningslovens §§ 13 a til 13 f gis det flere unntak fra taushetsplikten. Forvaltningsloven § 13 a nr. 1 gir uttrykk for at taushetsplikten ikke skal være til hinder for at opplysningene gjøres kjent for dem som de direkte gjelder og at taushetsplikten ikke gjelder i de tilfeller der den som krav på taushet, samtykker.

Det fastslås i § 13 a nr. 2 at opplysninger ikke er undergitt taushetsplikt «når behovet for beskyttelse må anses varetatt ved at de gis i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte». I samme bestemmelsen under nummer 3 gis det uttrykk for at opplysningene hvor det ikke foreligger noen berettiget interesse for hemmelighold, for eksempel når de er alminnelig kjent eller alminnelig tilgjengelig andre steder, ikke er underlagt taushetsplikt.

Forvaltningsloven § 13 f regulerer forholdet mellom taushetsplikt i særlovgivningen og i forvaltningsloven, og konflikten som kan oppstå mellom reglene om taushetsplikt og regler om rett eller plikt til å gi opplysninger.

Det fastslås i forvaltningsloven § 13 f første ledd at forvaltningsloven § 13 til 13 e skal gjelde som utfyllende regel til særlovgivningen, når ikke annet er bestemt i lov eller i medhold av lov. Det er et krav at taushetsplikten i særlovgivningen er av hensyn til private interesser. I bestemmelsens andre ledd gis det uttrykk for at taushetsplikten i forvaltningsloven går som utgangspunkt foran en rett eller plikt til å gi opplysninger. For at taushetsplikten skal vike, krever loven at bestemmelsen om å gi opplysninger fastsetter eller klart forutsetter det.

Rapporter utarbeidet av offentlig oppnevnte utvalg er ikke å anse som enkeltvedtak i forvaltningslovens forstand, og bestemmelsene i forvaltningslovens kapitler V og VI kommer derfor som utgangspunkt ikke til anvendelse. Utvalgets arbeid kan heller ikke normalt anses som et ledd i en sak som gjelder enkeltvedtak. Som utgangspunkt kommer derfor heller ikke forvaltningslovens kapittel IV til anvendelse.

I sitt arbeid er offentlig oppnevnte utvalg imidlertid bundet av habilitetsregler i forvaltningslovens §§ 6 flg.

3.3 Offentleglova

Når et offentlig oppnevnt utvalg er i arbeid, gjelder offentliglovas regler for utvalget. Det fastslås i offentliglova § 3 at saksdokumenter, journaler og lignende register for offentlige organ er åpne for innsyn dersom det ikke følger noe annet av lov eller forskrift.

Med dokumenter menes i loven «ei logisk avgrensa informasjonsmengd som er lagra på eit medium for seinare lesing, lytting, framsyning, overføring eller liknande», jf. forvaltningsloven § 4 første ledd. Det fastslås i sistnevnte bestemmelse i andre ledd at et saksdokument er «dokument som er komne inn til eller lagde fram for eit organ, eller som organet sjølv har oppretta, og som gjeld ansvarsområdet eller verksemda til organet. Eit dokument er oppretta når det er sendt ut av organet. Dersom dette ikkje skjer, skal dokumentet reknast som oppretta når det er ferdigstilt».

Det innebærer at skriftlige rapporter og lignende sendt til et offentlig oppnevnt utvalg vil være et saksdokument som det kan kreves innsyn i. Informasjon innhentet under forklaring for et offentlig oppnevnt utvalg vil være et saksdokument i den grad forklaringen er nedtegnet på et medium for senere lesing, lytting, fremvisning og lignende.

Det fremgår av offentleglova § 5 at det kan i visse tilfeller gis utsatt innsyn til saksdokumenter som er offentlige. I første ledd fastslås det at det offentlige organet kan i en bestemt sak fastsette at det først skal være innsyn på et senere tidspunkt enn det som følger av §§ 3 og 4, dersom det er grunn til å tro at slik som dokumentene foreligger vil gi et direkte misvisende bilde av saken og at innsyn således kan skade klare samfunnmessige eller private interesser. I tredje ledd gis offentlig organ mulighet til utsatt innsyn dersom vesentlige private eller offentlige hensyn tilsier at et dokument først skal ha kommet frem til den det gjelder, eller til hendelsen hvor offentliggjøringen av saken har funnet sted.

Det følger av offentleglova § 13 at opplysninger underlagt taushetsplikt i lov eller i medhold av lov, er unntatt fra innsyn. Det innebærer at saksdokumenter er unntatt offentlighet i den grad de inneholder opplysninger som er undergitt taushetsplikt i lov, herunder både forvaltningsloven og særlovgivningen. Det betyr at hvilke taushetspliktbestemmelser et offentlig utvalg er pålagt vil indirekte ha betydning for dokumentoffentligheten. Dersom et utvalg er pålagt en strengere taushetsplikt enn den som følger av forvaltningsloven vil den førstnevnte taushetsplikt være bestemmende for innsynsretten.

3.4 Personopplysningsloven og personvernforordningen

EUs forordning om personvern (2016/679) gjelder som norsk lov, jf. personopplysningsloven § 1. Forordningens generelle regler om behandling av personopplysninger, er hovedloven ved all behandling av helseopplysninger.

I artikkel 5 slås det fast at personopplysninger skal behandles på en lovlig, rettferdig og åpen måte. Et viktig element av dette er at behandlingen må ha et rettslig grunnlag. Behandlingen vil bare være lovlig dersom minst ett av de alternative vilkårene i artikkel 6 om behandlingens lovlighet er oppfylt (behandlingsgrunnlag). Blant annet gjelder dette dersom behandlingen er basert på samtykke (bokstav a) eller dersom behandlingen er nødvendig av hensyn til vesentlige samfunnsinteresser (bokstav e).

Forordningen gir direkte hjemmel til å behandle opplysninger for en del tilfeller, blant annet dersom de registrerte har samtykket. I noen tilfeller kreves det i tillegg nasjonal lovgivning (supplerende rettsgrunnlag), blant annet dersom behandlingsgrunnlaget er bokstav e.

Forordningen har i utgangspunktet et forbud mot å behandle helseopplysninger, jf. artikkel 9 om særlige kategorier opplysninger. Behandling av helseopplysninger er likevel lovlig dersom den registrerte har samtykket. Det samme gjelder også blant annet dersom (jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav g-i):

"g) Behandlingen er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser, på grunnlag av unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som skal stå i et rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det grunnleggende innholdet i retten til vern av

personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende rettigheter og interesser.

- h) *Behandlingen er nødvendig i forbindelse med forebyggende medisin eller arbeidsmedisin for å vurdere en arbeidstakers arbeidskapasitet, i forbindelse med medisinsk diagnostikk, yting av helse- eller sosialtjenester, behandling eller forvaltning av helse- eller sosialtjenester og -systemer på grunnlag av unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett eller i henhold til en avtale med helsepersonell og med forbehold for vilkårene og garantiene nevnt i nr. 3.*
- i) *Behandlingen er nødvendig av allmenne folkehelsehensyn, f.eks. vern mot alvorlige grenseoverskridende helsetrusler eller for å sikre høye kvalitets- og sikkerhetsstandarder for helsetjenester og legemidler eller medisinsk utstyr, på grunnlag av unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett der det fastsettes egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes rettigheter og friheter, særlig taushetsplikt"*

3.5 Rundskriv G-4875 om «Regler for granskingskommisjoner»

Det er et klart utgangspunkt at utvalget skal ha fokus på systemsvikt og hvordan lære av disse for å unngå slike hendelser i fremtiden. Det vil likevel kunne være aktuelt at enkeltpersoner intervjues av utvalget og hvor spørsmål om ansvarsforhold vil kunne være tema. Det er derfor viktig at rettssikkerheten blir ivaretatt for disse personene.

I (daværende) Justis- og politidepartementets rundskriv G-4875 fra 1975 er det gitt en nærmere veiledning om oppnevning av granskingskommisjoner og om de saksbehandlingsregler som må eller bør følges. Det som sies om selve oppnevningen av granskingskommisjoner retter seg særlig mot det departementet som i det enkelte tilfelle forbereder spørsmål om å nedsette en slik kommisjon. Det som sies om saksbehandlingsreglene og om forholdet til andre myndigheter, retter seg derimot særlig mot granskingskommisjonen selv.

Det uttales i rundskrivet at i forhold til habilitetsreglene bør man anse som parter, ikke bare de personer som det på det aktuelle tidspunktet er spørsmål om å rette kritikk mot, men alle som får sitt forhold gransket av kommisjonen.

Det fremgår av rundskrivet at de personer det kan bli aktuelt å rette kritikk mot, bør sikres visse partsrettigheter under kommisjonens arbeid. Rundskrivet gir uttrykk for at en del hovedprinsipper for kontradiktorisk saksbehandling må følges av granskingskommisjoner oppnevnt av det offentlige. De personer som det er aktuelt å reise kritikk mot, må alltid få adgang til å forklare seg for kommisjonen. De må også gjøres kjent med beviser og påstander, og få anledning til å imøtegå disse.

Det forutsettes i rundskrivet at offentlige myndigheter vil samarbeide med en granskingskommisjon og gi de opplysninger og dokumentasjon som kommisjonen ber om, så langt det kan skje uten hinder av taushetsplikten.

4 Departementets vurderinger og forslag

Om utvalgets behov for tilgang til taushetsbelagte opplysninger

Utvalget skal gjennomgå alle saker hos statsforvalterne, Statens helsetilsyn og Statens helsepersonellnemnd som gjelder overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020.

Utvalget skal peke på eventuelle svikt, og undersøke om det er fellestrekk i sakene som kan indikere systemsvikt. Det er ikke i utvalgets mandat å ta stilling til hverken straffespørsmål eller erstatning m.m.

For å kunne sette seg inn i alle sakene og gi etterfølgende råd til departementet må utvalget kunne innhente nødvendige opplysninger fra alle relevante instanser, inkludert statsforvalterne, Statens helsetilsyn, Statens helsepersonellnemnd, personell og virksomheter i helse- og omsorgstjenesten m.v.

Saksbehandlere hos statsforvalterne, Statens helsetilsyn og Helseklage (sekretariat for Statens helsepersonellnemnd), medlemmer i Statens helsepersonellnemnd og helsepersonell m.fl. er underlagt lovbestemt taushetsplikt etter bl.a helsepersonelloven og forvaltningsloven. De opplysningene som vil være relevante for utvalgets arbeid, vil omfatte personopplysninger underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven og helsepersonelloven. For at utvalget skal kunne gjennomgå disse sakene i dybden og få tilstrekkelig grunnlag for sitt arbeid, må det få tilgang til disse opplysningene.

Etter departementets vurdering er det ikke tilstrekkelig å basere utvalgets tilgang til taushetsbelagte opplysninger på samtykke fra de personene opplysningene gjelder. Dette kan føre til at utvalget ikke får tilgang til alle nødvendige opplysninger. Det vil heller ikke være hensiktsmessig å legge til grunn at opplysningene skal anonymiseres før utvalget gis tilgang. Utvalget skal gjennomgå et stort antall saker. Det må antas at sakene vil inneholde et stort omfang av taushetsbelagt informasjon. Dokumentasjonen som utvalget trenger innsyn i vil være omfattende, og det vil også være vanskelig å sikre en fullstendig anonymisering.

Departementet foreslår derfor en lov der formålet er å sikre utvalget tilgang på opplysninger som er nødvendige for å få utført sitt arbeid i henhold til mandatet. I loven gjøres unntak fra taushetsplikten og fastsettes en plikt til å gi det oppnevnte utvalget de opplysninger som utvalget ber om og som er nødvendige for utvalgets arbeid. Opplysningsplikten skal etter forslaget gjelde for «enhver virksomhet eller person». Med det menes virksomheter og alle personer, privatpersoner og offentlig ansatte, som har vært i befatning med de sakene utvalget skal gjennomgå og som kan besitte relevant informasjon. Bestemmelsen fastslår at det gjelder en utvidet opplysningsplikt til utvalget, det vil si at opplysningsplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt som ellers påhviler vedkommende. Opplysningsplikten innebærer at utvalget både kan be om at en personer og representanter for virksomheter uttaler seg til utvalget, og at utvalget kan kreve å få utlevert dokumenter og lignende som er nødvendig for deres arbeid.

Departementet legger til grunn at det som hovedregel ikke vil være nødvendig og heller ikke ønskelig at utvalget pålegger pasienter- eller brukere som har eller kan ha vært utsatt for overgrep fra helsepersonell å gi opplysninger til utvalget. Dersom utvalget finner det

nødvendig å innhente informasjon fra disse, bør dette skje frivillig. Ellers bør utvalget i størst mulig grad innhente nødvendig informasjon om konsekvenser for disse pasientene og brukerne fra andre kilder.

Behandling av personopplysninger

Utvalget vil i sitt arbeid måtte håndtere et stort omfang av informasjon som regnes som personopplysninger etter EUs personvernforordning. Dette vil både være helseopplysninger og andre typer personopplysninger. Slik behandling av opplysninger må ha hjemmel i personvernforordningen. Behandlingen vil bare være lovlig dersom minst ett av de alternative vilkårene i artikkel 6 om behandlingens lovlighet er oppfylt (behandlingsgrunnlag). Blant annet gjelder dette dersom behandlingen er basert på samtykke (bokstav a) eller dersom behandlingen er nødvendig av hensyn til vesentlige samfunnsinteresser (bokstav e). Etter personvernforordningen stilles videre ytterligere krav til behandling av helseopplysninger eller andre særlige kategorier av personopplysninger, jf. artikkel 9. For eksempel stilles det krav om at behandling av opplysningene er nødvendig av hensyn til viktige allmenne interesser eller for å sikre høye kvalitets- og sikkerhetsstandarder for helsetjenester, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav g og i.

Departementet anser ikke at samtykke fra de personene som opplysningene gjelder, vil være et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for de aktuelle opplysningene. Behandlingen av opplysninger vil imidlertid være nødvendig av vesentlige samfunnsinteresser, jf. artikkel 6 bokstav e, av hensyn til viktige allmenne interesser, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav g og for å sikre høye kvalitets- og sikkerhetsstandarder for helsetjenester, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav i. Formålet med utvalgets arbeide er å sikre at saker om overgrep begått at helsepersonell mot pasienter skal behandles på en forsvarlig måte. For å oppnå dette formålet er det nødvendig at utvalget får tilgang til helseopplysninger.

Departementet foreslår derfor å lovhjemle en adgang for utvalget til å behandle slike opplysninger, se forslag til § 3. Bestemmelsen lovfester at utvalgets behandling av personopplysninger skal være saklig og relevant i henhold til mandatet. Utvalget må påse at alle personopplysninger som blir innhentet og behandlet er nødvendige og relevante for utvalgets arbeid slik det fremkommer i utvalgets mandat.

Forslaget vil ha personvernmessige konsekvenser, bl.a. ved at flere personer gis tilgang til helseopplysninger, som er ansett som en særlig kategori av personopplysninger etter personvernforordningen. Departementet anser imidlertid dette som nødvendig for at utvalget skal kunne gjennomføre sitt arbeid. Formålet med utvalgets arbeid er å sikre at tilsynssaker om overgrep mot pasienter behandles forsvarlig i dag og i tiden som kommer. Dette vil komme samme gruppe til gode som den gruppen som blir berørt av utvalgets behandling av personopplysninger. Dette forutsetter imidlertid god ivaretagelse av personvernregelverkets krav, blant annet at det ikke samles inn flere personopplysninger enn det som er strengt nødvendig for formålet. Utvalget må her se hen til hva som er nødvendig for å ivareta sitt mandat. De personopplysningene som samles inn må underlegges tilfredsstillende beskyttelse. Krav til konfidensialitet og plikt til å hindre uautorisert tilgang til opplysningene følger av personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav f. I tillegg har forordningen krav om tiltak for å ivareta sikkerheten ved behandlingen av opplysningene, jf. artikkel 32.

Sikkerhetsnivået skal være tilpasset risikoen ved behandlingen av opplysningene. Forordningen legger også vekt på informasjonen til de registrerte, og stiller i artikkel 13 til 15 detaljerte krav om hvilken informasjon som skal gis ved behandling av personopplysninger.

Vern mot selvinkriminalisering

Enhver vil etter forslaget ha plikt til å gi opplysninger til utvalget dersom informasjonen er nødvendig for utvalgets arbeid, jf. forslag til § 2. Det kan være aktuelt for utvalget å be om forklaring fra personer der det kan bli spørsmål om ansvar. For å unngå at forklaringsplikten bryter mot vernet mot selvinkriminering etter EMK artikkel 6 og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 14 nr. 3 bokstav g foreslår departementet en bestemmelse som skal hindre selvinkriminalisering for disse. Opplysninger som utvalget mottar i en slik forklaring skal ikke kunne brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak mot den som har gitt opplysningene, jf. lovutkastet § 5.

Taushetsplikt for utvalgets medlemmer m.fl.

Utvalgets medlemmer vil ha taushetsplikt etter de alminnelige reglene i forvaltningsloven. I tillegg foreslår departementet at utvalgets medlemmer skal ha en strengere taushetsplikt dersom utvalget mottar informasjon som er underlagt taushetsplikt etter særlov som går lengre enn taushetsplikten etter forvaltningsloven, se lovutkastet § 4 andre ledd. Dette vil for eksempel være tilfelle når utvalget mottar taushetsbelagt informasjon fra helsepersonell. Den utvidede taushetsplikten skal etter forslaget gjelde både utvalgets medlemmer og andre som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget.

For helhetens skyld foreslår departementet å innta også en regel om medlemmenes taushetsplikt etter forvaltningsloven, jf. lovutkastet § 4 første ledd. Taushetsplikten etter § 4 første og andre ledd gjelder også opplysninger som kommer frem under forklaringer for utvalget. Utvalgets taushetsplikt innebærer at utvalgets rapport ikke kan inneholde taushetsbelagte opplysninger. Opplysningene må være fullt ut anonymisert.

Lovens varighet

Utvalget skal ikke etableres som permanent organ. Departementet foreslår derfor at lovens regler skal gjelde midlertidig. Etter utvalgets arbeid er avsluttet er det ikke behov for lovens bestemmelser. Unntak gjelder her for reglene om taushetsplikt for utvalgets medlemmer og andre som har utført tjeneste eller arbeid for utvalget. Disse bestemmelsene skal gjelde også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet og etter at utvalget har avsluttet sin virksomhet, jf. lovutkastet § 4 tredje ledd. Det samme gjelder forbudet mot å bruke informasjon som bevis i senere straffesak eller sivil sak, jf. lovutkastet § 5 som skal gjelde også etter utvalget har avsluttet sitt arbeid.

Departementet foreslår at lovens bestemmelser skal gjelde til 1. april 2022, men at Kongen i statsråd bør ha mulighet for å forlenge lovens virketid i inntil ett år dersom utvalgets arbeid blir forsinket.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene til lovendringer legger til rette for utvalgets innhenting av informasjon, men har ikke i seg selv økonomiske eller administrative konsekvenser.

Økonomiske og administrative konsekvenser av opprettelsen av utvalget behandles i forbindelse med vedtak om oppnevning.

6 Forslag til lov om informasjonstilgang m.m. for utvalg som skal undersøke saker om overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020

§ 1 Formål

Formålet med loven er å gi utvalg oppnevnt av Helse- og omsorgsdepartementet (dato) som skal undersøke statsforvalternes (fylkesmennenes), Statens helsetilsyns og Statens helsepersonellnemnds saksbehandling i saker som gjelder overgrep begått av helsepersonell mot pasienter i perioden 2010 til 2020, tilgang på og adgang til å behandle opplysninger som er nødvendige for å få utført sitt arbeid i henhold til mandatet.

§ 2 Tilgang til opplysninger og opplysningsplikt

Enhver virksomhet eller person har på forlangende plikt til uten hinder av taushetsplikt å gi det oppnevnte utvalget de opplysninger som er nødvendige for utvalgets arbeid.

§ 3 Behandling av personopplysninger

Utvalget kan behandle helseopplysninger og andre personopplysninger som er nødvendige og relevante for formålet med utvalgets arbeid.

§ 4 Taushetsplikt

Medlemmene av utvalget og enhver som utfører tjeneste eller arbeid for utvalget har taushetsplikt etter reglene i forvaltningsloven §§ 13 til 13 f.

Når personer som nevnt i første ledd mottar opplysninger som er undergitt strengere taushetsplikt enn det som følger av forvaltningsloven, skal tilsvarende strenge taushetsplikt gjelde.

Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende har avsluttet tjenesten eller arbeidet og etter at utvalget har avsluttet sin virksomhet.

§ 5 Forbud mot bruk som bevis i senere straffesak eller sivil sak

Opplysninger som utvalget mottar i medhold av § 2 kan ikke brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak mot den som har gitt opplysningene.

§ 6 Ikrafttredelse mv.

Loven trer i kraft straks. §§ 1 til 3 gjelder til og med 1. april 2022. Kongen i statsråd kan forlenge virketiden for §§ 1 til 3 i inntil ett år.